

mpc
METODICKO - PEDAGOGICKÉ CENTRUM

ITMS
VZDELÁVANÍM
PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV
K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH
RÓMSKÝCH KOMUNIT

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Kód ITMS: 26130130051

číslo zmluvy: OPV/24/2011

Metodicko – pedagogické centrum

Národný projekt

VZDELÁVANÍM PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH RÓMSKÝCH KOMUNIT

Janette Šandorová

**Európa a Európska únia
Europsko unija (euro, zastava Europakri)
europakeri Unija**

2014

Vydavateľ:	Metodicko-pedagogické centrum, Ševčenkova 11, 850 01 Bratislava
Autor UZ:	<Mgr. Janette Šandorová>
Kontakt na autora UZ:	<ZŠ s MŠ Važec, Školská 339, 03261 Važec, zs.vazec@stonline.sk >
Názov:	<Európa a Európska únia>
Rok vytvorenia:	<2014>
Oponentský posudok	Mgr. Agata Ilavská
vypracoval:	
Preklad:	PhDr. Viliam Zeman

ISBN 978-80-565-1274-6

Tento učebný zdroj bol vytvorený z prostriedkov projektu Vzdelávaním pedagogických zamestnancov k inkluzii marginalizovaných rómskych komunít. Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov Európskej únie.

Text neprešiel štylistickou ani grafickou úpravou.

Obsah: Andrethodo :

Európska únia / euro, vlajka Európy/ Europsko unija (euro, zastava Europakri)	1
Hymna Európskej únie. Himna Europakri unija.....	2
Test č. 1 / Európska únia/ Testo č.1 (Europsko unija).....	3
Test č. 2 / Európa/ Testo č.2 (Europa).....	4
Test č. 3 / Krajiny Európy/ Testo č.3 (Thema Europa).....	12
Správne odpovede - Test č. 1 Mište odphenibena – Testo č.1.....	16
Správne odpovede - Test č. 2 Mište odphenibena – Testo č. 2.....	16
Správne odpovede Test č. 3 Mište odphenibena č.3.....	18

Európa a Európska únia

Európska únia

Motto EÚ

„**Zjednotení v rozmanitosti**“ , toto motto EÚ sa začalo používať v roku 2000.

„**Jekhetaňarede andro averipno**“, ada motto EU pes začninda te chasňarel andro berš 2000.

Symbolizuje spojenie Európanov vo forme EÚ s cieľom žiť' v mieri a prosperite a využívať výhody rozličnosti kultúr, tradícií a jazykov európskeho kontinentu.

Simbolujin el thoviben jekhetane Europeanen andri forma EU le hinipeha upto than (cieľom) te dživel andro smiro te prosperita te chasňarel lačhipena šelijaken kulturen, tradiciji te čibja europakre kontinento.

S myšlienkom zjednocovania Európy prišli politici po skončení 2. svetovej vojny. Plán hospodárskej spolupráce európskych krajín sa zrodil v hlavách dvoch politikov- Francúza Monnetta a Nemca Schumana. Základom dnešnej Európskej únie bolo Európske hospodárske spoločenstvo. Jeho členskými štátmi boli: Francúzsko, Nemecko, Taliansko, Belgicko, Holandsko, Luxembursko. V súčasnosti to je zoskupenie 28 členských štátov s celkovým počtom 503,7 miliónov obyvateľov.

Le gondolipeha jekhetaňaribe Europa avlile politiki pal agor 2. Svetoskro mariben. Plano chulipnojekhetaňa buťaha europske themen pes and'a upto svetos andro anglune šere duj politiken – Francuzo Monetto te Nemco Schumanno. Fundamento adadiveskra Europska unija sa Europsko chulajipno jekhetaňibe. Leskre pašonavne štati sne : Francuzsko, Nemecko, Taliansko, Belgicko, Holandsko, Luksembursko. Andro akanutňipenoda hinn stodo jekhetane 28 pašonavne štaten le savore gende bešinden 503, 7 milijon.

Euro - obvyklá značka € - je mena a menová jednotka. Je oficiálnou menou v 18 z 28 krajín Európskej únie (takzvanej eurozóne) a v šiestich krajinách mimo EÚ. V ďalších štyroch krajinách a v dvoch menových priestoroch je pevný výmenný kurz k euro. Je to po americkom dolári druhá najdôležitejšia mena v medzinárodnom menovom systéme. Menovú politiku tvorí Európska centrálna banka sídliača vo Frankfurte nad Mohanom.

Euro – jekhbuter značka E – hinmena te menovo jekhto. Hin oficijalno mena andro 18 andar 28 themen Europsko unija (avkavičindi eurozona) te andro šov thema odoj EU. Andro avera štar thema te duj menove thana hino zoralo kurz oko euro. Hin oda po americko dolaris dujti najbarikaneder mena andro maškarthemutno menovo sistemo. Menovo politika kerel Europsko maškarutni banka bešti andro Mohano. Frankfurto perdal

Vlajka Európy - Vlajka Európy pozostáva z kruhu 12 hviezd na modrom poli. Je vlajkou a symbolom Rady Európy a Európskej únie. Vlajka má reprezentovať všetky národy Európy, preto je počet hviezd nemenný.

Zastava Europi – Zastava Europi pes ačhel andar kerek 12 čercheňen upri belavo maľa. Hin zastavaha te simboliha Rada Europakri te Europsko unijkri. Zastava kampol te reprezentinel savore nipi Europa, vašoda hin gendo čercheňen nakerdo.

Hoci je vlajka najviac v povedomí ako vlajka Európskej únie, pôvodne bola používaná Radou Európy a mala reprezentovať celú Európu, nie konkrétnu organizáciu.

Choča hin zastava najbuter andro prindžardo sar zastava Europska unijkri, anglunan sa chasňardi Rada Europaha te kampolahi te reprezentinel cali Europa, na konkretno khetaňiben.

Dvanásťka bola prijatá bez politických súvislostí ako symbol dokonalosti a úplnosti a vzhl'adom k jeho všadeprítomnosti v európskej kultúre a tradíciách, napríklad:

Dešudujti sa lime bi politicke džalde jekhetaňibena sar simboli perfeknosťa te pherďaripena te angle koda k lakri sathande akamutnosťa andri europsko kultura te tradiciji, phenas :

12 znamení zvieratníka; 12 sikhaviben džvirikanengro;

12 hodín na hodinách; 12 ori upto ori;

12 mesiacov v roku; 12 čhona andro berš;

12 kmeňov Izraela; 12 kmeňi Izraeli;

12 apoštolov; 12 apoštola;

12 olympských bohov; 12 olimpijske devla;

12 tabúľ rímskeho práva; 12 tabuli rimske čačipen;

12 hviezd okolo hlavy Panny Márie 12 čercheňa pašal šero Panna Marija

Arsene Heitz, autor vlajky, uvádza, že pri jej navrhovaní sa inšpiroval textom 12. kapitoly biblickej knihy *Zjavenia*, ktorá zobrazuje ženu s dvanásťmi hviezdami okolo hlavy. Tento symbol je v európskom umení často spojený tiež so zobrazením Panny Márie práve s

dvanástimi hviezdami okolo hlavy, modrá je pritom tiež v umení chápaná ako jeden z Máriiných atribútov.

Arseno Heitzo, autoris zastava, presikhavel, hoj paš thovibe peskri godī pes inšpirujinlahi tekstoha 12. kapitolalahi blickona knižkaha Sikhaviben, savi sikhavel avri džuvľja le dešudujenca čercheňca pašal šero. Ada simboli hino andro europsko džaniben but častan jekhetaňardo tiž le sikhavkereha avri Panna Marijaha akanake le dešuduj čercheňca pašal šero, belavo hin pašoda tiž andro džaniben achaľardi sar jekh andaro marijanakre atributi.

Hymna Európskej únie Himna Europska unijakra

Vieš, že.... Džanes, hoj ...

aj Európska únia má svoju hymnu ? te Europska unija hin peskri himna ?

Melódia EÚ pochádza z 9. symfónie d moll, ktorú v roku 1823 skomponoval Ludwig van Beethoven ako hudobný podklad pre verše Schillerovej „Ódy na radost“ (Ode "An die Freude") z roku 1785. Autor v texte vyjadruje idealistickú víziu bratstva celého ľudstva, ktorú zdieľal aj van Beethoven.

Melodija EU jel andar 9. simfonija d moll, savi andro berš 1823 thoda andal o šero Ludwig van Beethoveno sar bašavibnaskero telalipen vaš verša Schilleriskri „Oda upro lošanipen“ (Ode An die Freude“) andaro berš 1785. Autoris andro teksto phenel peskri idealisticki vizija phralipe savore manušen, savonake paťalahi te va Beethoveno.

V roku 1972 si Rada Európy vybrala Beethovenovu „Ódu na radost“ za svoju hymnu.

Andro berš 1972 peske Rada Europakri kidind'a avri Beethoveneskri „Oda upro lošanipen“ vaš peskri himna.

V roku 1985 predsedovia vlád a hlavy členských štátov EÚ schválili prijatie skladby za oficiálnu hymnu Európskej únie. Táto hymna vyjadruje bez slov, v univerzálnom jazyku hudby ideály slobody, mieru a solidarity, ktoré sú spoločné pre celú Európu.

Andro berš 1985 predsedi uprune rajen te šera pašonavnen štaten EU dine lava te lel gilí pal oficjalni himna Eoropsko unijakri. Adja himna phenel peskro lav bi o lava, andri univerzalni čhib muzika idealo biphandlīpen, smiro te solidarita, save hine jekhetane vaš cali Europa.

Test č. 1 / Európska únia / Testo č.1/Europsko unija/

Prever si svoje vedomosti týkajúce sa Európskej únie.

Dopaťar tuke peskro džaniben pal Europsko unija.

/svoje odpovede si môžeš skontrolovať so správnymi odpovedami na konci PL/

/peskre odphenibena tuke šaj kontroľnes le mište odphenibanca upro agor PL/

1, Kedy vstúpilo Slovensko do Európskej únie?

a, máj 2004

b, máj 2006

c, máj 2007

1. Kana gejla Slovakija andri Europsko unija ?

a)maj 2004

b)maj 2006

c)maj 2007

2, *Kedy prijalo Slovensko euro?*

a, 1.1. 2009

b, 1.1. 2010

c, 1.1. 2011

2. Kana lila Slovakija euro ?

a)1.1.2009

b)1.1.2010

c)1.1.2011

3, *Koľko štátov je v súčasnosti v Európskej únii?*

.....

3.Keci štati hine andro akaňutnipeň andri Europsko unija ?

.....

4, *Ktorý štát bol prijatý do EÚ ako posledný?*

.....

4.Savo štatos pes lila andri EU sar agorutno ?

.....

5, *Zakladajúce štáty EÚ boli:*

.....

5.Zathode štati EU sne :

.....

6, Európsku vlajku tvoria zlaté hviezdy usporiadane do kruhu na modrom podklade. Akojý počet hviezd je na vlajke?

.....

6.Europsko zastava kerem somnakune čercheňa rakinde pro than upro belavo telalipen. Save počti čercheňen hin upri zastava ?

.....

7, Doplň

Hlavné mesto Európskej únie je.....

7.Dothov

Angluno foro Europakra unija hin .....

8, Kol'ko jazykov má v súčasnosti v Európskej únii štatút úradného jazyka?

.....

8.Keci čhibjen hin andri Europsko unija štatuto uradno čhibja ?

.....

9, Euro bolo oficiálne zavedené v roku 1999. V súčasnosti ho používa asi 334 miliónov obyvateľov v EÚ. Kol'ko členských štátov používa euro ako oficiálnu menu?

.....

9.Euro sa oficjalne lidžaldo andro berš 1999. Andro akutnípen le chasňaren das 334 milijoni bešutnen andri EU. Kweči pašonavne štati chasňaren euro sar oficjalno mena ?

.....

10, V ktorom roku bola založená Európska únia?

.....

10.Andri savo berš sa zathodi Europsko unija ?

.....

11, Kol'ko obyvateľov má Európska únia v súčasnosti?

.....

11.Keci bešinde hin andri Europsko unija andro akutnípen ?

.....

12, Ako často sa konajú európske voľby?

a, každé 2 roky

b, každých 5 rokov

c, každých 7 rokov

12. Sar but pes keren europske avrikilde ?

a)sako 2 berš

b)sako 5 berš

c)sako 7 berš

Test č. 2 / Európa / Testo č.2/Europa/

Prever si, aký je tvoj všeobecný prehľad o umení, vede, filme, geografii, histórii, hudbe, politike, literatúre Európy

/svoje odpovede si môžeš skontrolovať so správnymi odpoveďami na konci PL/

Dopáťar tuke, savo hino tiro lačho dikhibe pal o džanibe, filmo, geografija, historija, muzika, politika, literatura Europakri.

/peskre odphenibena šaj tuke kontroľines le mište odphenibenca upro agor PL/

1, Kto je to?

a, Issac Newton

b, Galileo Galilei

c, Albert Einstein

1.Ko hin oda ?

a)Issac Newton

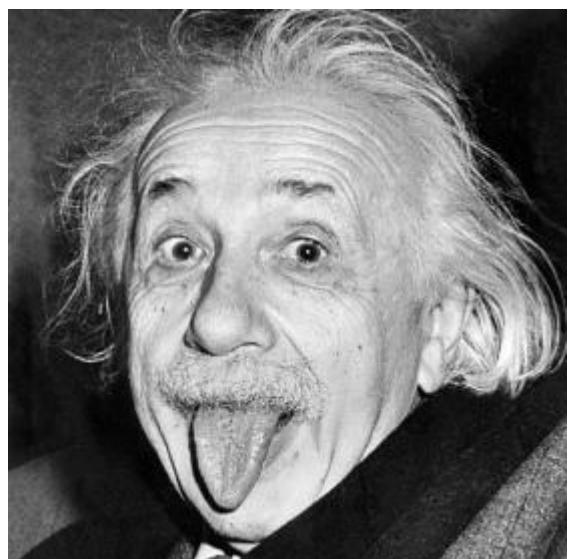
b)Galileo galilei

c)Albert Einstei

2, Aký druh podnebia prevláda v Európe?

a, chladné

b, subtropické

c, mierne

2. Savi sorta d'ivesa (podnebia) l'ikerel zor andri Europa ?

a)šudro

b)subtropicko

c)mirno

3, Ktorá krajina má takýto tvar?

.....

3. Save theme hino asavi forma ?

4, V ktorej krajine sa používa takéto písmo?

A B Γ Δ E Z
H Θ I K Λ M
Ν Ξ O Π P Σ
Τ Y Φ X Ψ Ω

4. Andri savo them pes chasňarel asavo pismo ?

.....

5, Kto je to?

a, Mária Terézia

b, Agatha Christie

c, Mata Hari

5. Ko hin oda ?

a) Maria Terezija

α β γ δ ε ζ
η θ ι κ λ μ
ν ξ σ ω ρ ζ
τ υ φ χ ψ ω

b)Agatha Christie

6, Aké farby má nemecká vlajka?

.....

6.Save farben hin ſtandartu ſtandartu?

.....

7, Kto je to?

a, Petr Nárožný

b, Luciano Pavarotti

c, Louis de Funès

7.Ko hin oda?

a)Petr Nárožny

b)Luciano Pavarotti

c)Luis Funés

8, V ktorej krajine bola urobená táto fotografia?

.....

8.Andro savo them sa kerdi adija fotografija?

.....

9, V ktorom meste môžeš nájsť Koloseum?

a, Praha

b, Paríž

c, Rím

9. Andri savo foro šaj arakhes Koloseum ?

a)Praha

b)Paríž

c)Rím

10, Ktorému štátu patrí táto vlajka? 10.Save štatoske kampol adija zastava ?

.....

11, Kto je to?

a, Charlie Chaplin

b, Milan Lasica

c, Stan Laurel

11.Ko hin oda ?

a)Chrlie Chaplin

b)Milan Lasica

c)Stan Laurel

12, Ako nazývali Stredozemné more Rimania?

a, naše more

b, šíra voda

c, veľké jazero

12. Sar vičinenahi Maškačrutnobaro paňi Rimske ?

a)amaro baro paňi

b)baro paňi

c)baro phandlo paňi

13, Kde by som videl/a takúto stavbu?

.....
13. Kaj šaj dikhav asavo ačhiben ?

.....
14, Jazero Loch Ness sa preslávilo svojou prišerou. V ktorej krajine sa nachádza toto jazero?

a, Rumunsko

b, Fínsko

c, Škótsko

14. Phandlo paňi Loch Ness pes ašarlahi peskra daravutnaha. Andri savo them pes arakhel ada phandlo paňi ?

a) Rumunsko

b) Finsko

c) Škotsko

15, Kto je to?

a, Winston Churchill

b, Charles (princ z Walesu)

c, Václav Havel

15. Ko hin oda ?

a) Winston Churchill

b) Charles (princo andar Waleso)

c) Vaclav Havel

16, Akej národnosti bol Sherlock Holmes:

.....

16. savona narodnosťa sa Sherolko Holmso :

.....

17, V ktorej krajine sa nosí kilt?

.....

17. Andri savo them pes phiravel kilto?

.....

18, Ktorému štátu patrí vlajka?

.....

18. Savone themeske kampol adija zastava ?

.....

19, V roku 2013 boli Košice európskym hlavným mestom kultúry. Ktoré mesto je európskym hlavným mestom kultúry tento rok?

.....

19.Andro berš 2013 sne Košici europsko angluno foro kulturakro. Savo foro hin europsko angluno foro kulturakro ada berš ?

.....

20, Akej národnosti bol Wolfgang Amadeus Mozart?

a, Nemeč

b, Rakúšan

c, Luxemburčan

20.Sava narodnosťa sa Wolfgang Amadeus Mozart ?

a)Nemco

b)rakušano

c)Luxenburčano

21, V ktorom meste nájdem Zlatú uličku?

.....

21.Andri savo foro arakha Somnakuni ulička ?

.....

22, Autorka knihy o Harry Potterovi sa volá:

a, Joanne K. Rowlingová

b, Emma Watson

c, J. R. R. Tolkien

22.Autoris knižka pal Harry Potter pes vičinel :

a)Joanne R. Rowlingova

b)Emma Watson

c) J. R. R. Tolkien

23, Najsevernejšie položené mesto Európy je:

a, Reykjavík

b, Kodaň

c, Oslo

23. Najkeraťutno serakro thodo foro Europa hino :

a) Reykjavík

b) Kodaň

c) Oslo

24, Akej národnosti bol Hans Christian Andersen - autor najznámejších rozprávok - napr. Princezná na hrášku, Snehová kráľovná, Škaredé káčatko

a, Nór

b, Nemec

c, Dán

24. Sava narodnosť sa Hans Christian Andersen – autoris najprindžarederen paramisen – phenas. Krajaskiňa upro churchil, Jiveskri thagarkiňa, Džungalo račnoro

a) Noro

b) Nemco

c) Dano

25, Táto žena patrí medzi najznámejšie speváčky šansónu. Kto to je?

a, Mireille Mathieuová

b, Édith Piaf

c, Hana Hegerová

25. Adija džuvlji kampol maškar naprindžardedera giľutne šansonon. Ko hin oda ?

a) Mireille Mathieuova

b) Édith Piaf

c) Hana Hegereova

Test č. 3 / Krajiny Európy / Testo č.3/ Thema Europa/

Podľa indícii skús určiť, o ktorú európsku krajinu ide.

/svoje odpovede si môžeš skontrolovať so správnymi odpoveďami na konci PL/

Pal indiciji probačin te phenel, pal savo europsko them džal.

/peskre odphenibena šaj tuke kontroľines le mište odphenibanca upro agor PL/

1. krajina je?

1.them hin ?

Indície:

1. Pablo Picasso
2. Katalánsko
3. Madrid
4. býchie zápasy
5. paella

.....

Indiciji :

1. Pablo Picasso
2. Katalansko
3. Madrid
4. bikeskere maribena
5. paella

.....

2. krajina je? 2. them hin?

Indície:

1. hudobná skupina U2
2. deň svätého Patrika
3. zelená krajina

4. ryšaví ľudia

5. nežijú tu hady

.....

Indiciji :

1.bašavibnaskri skupina U2

2,díves sentno Patriko

3.želeno them

4.lolebalengere manuša

5.nadživen adaj sapa

.....

3. krajina je? 2. them hin?

Indície:

1. barackovica

2. Balaton

3. Rubik _ rubikova kocka

4. Hungaroring

5. štipľavá paprika

Indiciji :

1.barackovica

2.Balatono

3.Rubiko – rubikoskri kocka

4.Hungaroring

5.labardi (štiplavo) paprika

.....

4. krajina je? 4. them hin ?

Indície:

1. Angela Merkelová
2. Oktoberfest
3. Berlín
4. BMW, Volkswagen
5. bavorské zámky

Indiciji :

1. Angela Merklova
2. Oktoberfest
3. Berlin
4. BMW, Volkswagen
5. Bavorakre thagara (zámky)

5. krajina je? 5.them hin?

Indície:

1. mafia
2. Rómeo a Júlia
3. krajina má tvar čižmy
4. Romulus a Rémus
5. pizza

Indiciji :

1. Mafia
2. Romeo te Julija
3. them hin forma ciracha
4. Romulus te Remus
5. pizza

.....
6. krajina? 6.them hin ?

Indicie:

1. tulipány
  2. veterné mlyny
  3. oranžová farba
  4. Vincent van Gogh
  5. oficiálny názov sa dá preložiť ako „nízko ležiaca zem“
- .....

Indiciji:

- 1.tulipani
- 2.balvalakre malmosa
- 3.oranžovo farba
- 4.Vincet van Gogh
- 5.oficialno nav pe delt e prethovel sar „ciknan pašlardı phuv“

Správne odpovede

Test č. 1

1. a
2. a
3. 28
4. Chorvátsko
5. Francúzsko, Nemecko, Belgicko, Luxembursko, Taliansko, Holandsko
6. 12
7. Brusel

8. 24 jazykov
9. 18 štátov
10. 1957
11. takmer 504 miliónov obyvateľov
12. b

Mište odphenibena

Testo č.1

1. a
2. a
3. 28
4. Chorvatsko
5. Francuzsko, Nemecko, Belgicko, Luxembursko, Taliansko, Holandsko
6. 1c
7. Brusel
8. 24 číbja
9. 18 them
10. 1957
11. So ča 504 milijon bešinde
12. b

Test č. 2

1. c - Albert Einstein - narodený v Nemecku, v roku 1921 mu bola za vysvetlenie fotoelektrického javu a zásluhy v oblasti teoretickej fyziky udelená Nobelova cena za fyziku
2. c
3. Nemecko
4. Grécko
5. b - Agatha Christie - bola britská spisovateľka detektívnych románov. Najznámejšou literárnu postavou, ktorú vytvorila je Hercule Poirot. O úspechu Agathy Christie vypovedajú čísla predaných kníh. Doteraz boli na celom svete predané vyše dve miliardy výtlačkov jej diel. Viac predaných exemplárov má zatiaľ Biblia a diela od Shakespeara.
6. čierna, červená, žltá
7. c - Louis de Funès bol francúzsky herec. Celú Európu si získal rolou nervózneho strážcu Cruchota v sérii komédií o žandárovi zo Saint-Tropez a ako komisár Juve, prenasledujúci záhadného Fantomasa.
8. Benátky

9. c - Koloseum (po taliansky Colosseo) sú ruiny veľkého amfiteátra v strede Ríma.

10. Švédsko

11. a - Charlie Chaplin bol britským filmovým hercom. Za svoju dlhú filmovú kariéru natočil Charles Chaplin okolo deväťdesiat filmov, k väčšine z nich napísal scenár, sám ich režíroval a stvárnil v nich hlavnú úlohu. Neskôr, už v ére zvukového filmu, skladal k svojim novým filmom aj vlastný hudobný sprievod.

12. a

13. Brusel - Atómium je monument, ktorú navrhol inžinier André Waterkeyn pre príležitosť svetovej výstavy Expo 58 v Bruseli v roku 1958. Táto architektúra dominovala areálu výstavy a dodnes je známa ako jeden zo symbolov mesta Brusel. Symbolizuje molekulu železa zväčšenú 165 miliard krát.

14. c

15. c, Václav Havel bol český spisovateľ a dramatik, jeden z prvých hovorcov Charty 77, vedúca osobnosť politických zmien v novembri 1989, bývalý prezident Československej socialistickej republiky a Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky, posledný prezident Česko-Slovenska a prvý prezident Českej republiky.

16. Angličan - Sherlock Holmes je vymyslená literárna postava detektíva, ktorá sa prvýkrát objavila v roku 1887 v románe Štúdia v červenom. Vymyslel ho škótsky spisovateľ sir Arthur Conan Doyle, ktorý o ňom napísal 4 romány a 56 poviedok. V roku 1902 vydal román Pes baskervillej (The Hound of the Baskervilles), ktorý sa stal najznámejším Holmesovým dobrodružstvom.

17. Kilt je typická škótska skladaná zavinovacia sukňa po kolená, vyrobená z vlny, ktorú nosia muži. V Škótsku sa kilt bežne nosí na rôzne formálne, ale i neformálne podujatia - napr. slávnostná večera, svadba, pohreb, sviatok.

18. Grécko

19. Európske hlavné mesto kultúry je titul udeľovaný komisiou a Európskym parlamentom jednému alebo dvom európskym mestám, ktoré po celý rok majú možnosť predstaviť Európe ich kultúrny život a jeho rozvoj.

V roku 2014 sú Európskym hlavným mestom kultúry - Umeå (Švédsko) a Riga (Lotyšsko).

20. c - Wolfgang Amadeus Mozart - narodený v Salzburgu – bol klasicistický hudobný skladateľ. V detstve bol s celou rodinou na dlhých hudobných turné po metropolách celej Európy: tri roky trvajúcim po západnej Európe: severné Nemecko, Holandsko, Paríž, ďalej Londýn, Haag a znova Paríž, južné Francúzsko a Švajčiarsko. V Anglicku sa zoznámil s Johannom Christianom Bachom, ktorý ho učil hre na klavír a spoznal bližšie prostredie talianskej opery. Wolfgang a jeho sestra boli na turné predstavovaní ako zázračné deti.

21. Praha

22. a - J. K. Rowlingová je britská spisovateľka.

Rowlingová je známa ako autorka sérií fantasy kníh o Harrym Potterovi, ktoré vzbudili medzinárodný záujem a získali množstvo cien. Vo februári 2004 časopis Forbes odhadol jej majetok na 576 miliónov libier, čo ju radí medzi dolárových miliardárov. Rowlingová je tiež najbohatšou ženou v Spojenom kráľovstve, dokonca pred kráľovnou Alžbetou II.

23. a - Reykjavík je hlavné a najväčšie mesto Islandu.

Je to najsevernejšie ležiace hlavné mesto na svete, nachádza sa takmer pri severnom polárnom kruhu. Leží v juhozápadnej časti ostrova.

24. c

25. b - Édith Piaf bola francúzska šansoniérka. Je považovaná zavzor francúzskej speváčky, päťdesiat rokov po smrti neprerušene zostáva najslávnejšou frankofónou interpretkou, tak vo Francúzsku ako aj v cudzine. Na začiatku kariéry dostala prezývku „la Môme Piaf“ (franc. Vrabček).

Testo č.2

1.c-Albert Einstein –uľo andro Nemecko. Andro berš 1921 leske sa vaš achaľaripen fotoelektrickone achaľaribena te sogalinipen peske andro than teoreticko fizika dini Nobelovo cena vaš fizika.

2.c

3.Nemecko

4.Grecko

5.b – Agatha Christie- sa britsko lekharistka (spisovateľka) detektívne romanen. Najprindžardo literarno štaltos, savi kerďa hino Hercule Poirot. Pal bacht Agatha Christie vakeren gende bikenden

knižken. Dži akanak sne upro calo svetos bikendše buter sar duj milijardi lakre dine avri knižki. Buteder bikende eksemplara hin mek Biblia te romani khatar Shakespearestar.

6.kali, loli, šargi

s.17.

7.c- Luis de Funes sa francuzsko hercos. Cali Europa peske chudinda khelimaska rola nervozne vartašiha le Cruchotoha andri serija komedijen pal šinguno andar Saint –Tropez te sar komisari Juve, so chudel palal garude Fantomasa.

8.Benatki

9.c- Koloseum (pal talijansko čib Colosseo) hine ruini bare amfiteatro andro maškaral Rimo.

10.Švedsko

11.a – Charlie Chaplin sa britsko filmovo hercos. Vaš peskri dīndardi karjera kerda Charklie Chaplino pašal eňadeš filmi, ko butedera lendar pisinda scenara, korkoro len režinelahi te kerda andri lende angluno buťi (úlohy). Najsigeder, imar andri era hangano filmo, sthoda ki peskre neve filmi te vlastno muzikalno sprjevodo.

12.a

13.Brusel – Atomium hino monumento, andri savo thođa peskri godi inžiniri André Waterkeino pašo šajutčipen svetoskri vistava Ekspo 58 andro Bruseli andro berš 1958. Adja architektura dominujinlahi arealiske vistavakra te džiadadives hin prindžardi sar jekh andaro simbola fore Brusel. Simbolizujinel molekula traste kerdi bareder milijard krat.

14.c

15.c- Vaclav Havel sa česko lekhardo te dramatiko, jekh andaro peršo vakerde (hovorca) Charta 77, angluno baro manuš politcken visariben andro novembros 1989, varekamutno prezidente Československo socijalisticko republika, te Česko prezidente te Serviko Federativno republika, agorutno prezidente Česko Slovakjakro te peršo prezidente Čechiko republika.

16. Angličano Sherolko Holmeso hino akhardo avri Iterarno štaltos detektivo, savi pes lila avri angla andro berš 1887 andro romano Študija andro lolo. Akharda le avri škotsko lekharis sir Arthur Doyle, savo pal leste pisinda 4 romani te 56 paramisa. Andro berš 1902 diňa avri romano Rikono baskerville (The hund of the Baskervilles), savo pes ačhila najprindžardo Holmesoskro dobrodružstvos.

17. Kilti hino tipicko škotsko rakindo thodo paťardo andre rokľa ko hoča, kerdi avri andar brida, savi phiraven murša. Andro Škotsko pes kilto ačhardan phiravel upro avera formalne, ale te neformalne bešibena (podujatia)- phenas akamutno raťutno chaben, bijav, pohrebos, inepos.

18. Grecko

19. Grecko – Europsko angluno foro kultura hino tituli dino komisijaha te Europskone parlamentoha jekheske vaj dujenge europske forenge, saven pal calo berš hini možnošťa te sikhavel Europake lengro kulturno dživipen te leskro barimo(rozvoj).

s.18.

Andro berš 2014 hine Europske anglune fora kulturakre – Umeá(Švedsko) te Riga (Lotyšsko).

20.c – Wolfgang Amadeus Mozart ulila andro Salzburgo – sar klasicko bašavibnaskro sthovibno (skladateľ). Andro čhavoripen sa la cala familijsaha upro džiárde muzikantske turne pal bare fora cala Europakre : trin berš ľikerdo pal raťuno sera Europa: diloskri sera Nemecko, Holandsko, Paríž, dureder Londýn, Haag te papale Paríž, diloskri sera Francuzsko te Švajčarsko. Andro Anglicko pes prindžarda le Johannoha Christianoha Bachoha, savo le sikhľarlahi bašaviben upro klaviris te prindžarda pašedel pašaľipen talijansko opera. Wolfgang te leskri phen sne upro turne sikhade (predstavení) sar čudosne čhavore.

21.Praha

22.a-J.K. Rowlingovo hiňi britsko lekhariska. Rowlingovo hin prindžardi sar autorka serien knižken pal o Harrym Poteri, save cirden o jakha ki peste(vzbudili) maškarthemutno intereso te chudinde peske but ceni. Andro februari 2004 l'il Forbes odhadňinda lakro barvalípen upro 576 milijon libri, so la del maškaral milijardara. Rowlingovo hiňi tiž najbarvaleder džuvľji andro Jekhetaňardo thagaripen ko agor anglal thagarkiňa Alžbčeta II.

23.a- Reykjavík hino angluno te najbareder foro Islando.

24. c

25.b- Edith Piaf sa francuzsko šansonjerka. Hiňi ľikerdi vaš moresno (za vzor) francuzsko giľutňi, pančvardeš berš pal meriben ačhel sar sa (neprerušene) najašunduňi frankofonno interpretka, sar andro francuzsko avka andri avrethemutňi luma. Upro agor karjera uštidinda aver lav(prezývku) „la môme Piaf“ (franc. Vrabcoro).

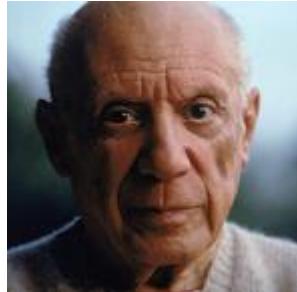
Test č. 3

1. krajina - Španielsko

S plochou 504 030 km² je Španielsko druhou najväčšou krajinou západnej Európy a Európskej únie po Francúzsku. Španielsko má bohatú výtvarnú kultúru, v ktorej vynikli osobnosti ako Velázquez v 17. storočí, Goya v 18. a 19. storočí, Picasso, Dálí a Miró v 20. storočí. Španielsku hudbu a tanec flamenco obdivuje celý svet a Cervantesov román Don Quijote.

Španielska kuchyňa je známa paellou (ryžový pokrm s kuracím mäsom, morskými plodmi a zeleninou), tortillou (omeleta so zemiakmi) a sangriou (červené víno podávané s ovocím).

2. krajina - Írsko

Írsko je štát v severozápadnej Európe. Hlavným mestom Írska je Dublin.

To, že sa na ostrove nevyskytujú hady, je vysvetľované legendou. Údajne ich mal z ostrova vyhnáť svätý Patrik, patrón Írska.

V USA žije viac ľudí írskeho pôvodu, ako v samotnej krajine.

Deň 17. marec (Saint Patrick's Day) je štátnym sviatkom, ktorý oslavujú Íri na celom svete.

3. krajina - Maďarsko

Maďarsko je vnútrozemský štát v Panónskej nížine v Strednej Európe. Má rozlohu 93 030 km² a asi 10 miliónov obyvateľov. Hlavným mestom krajiny je Budapešť.

Rubikova kocka je mechanický hlavolam, ktorý roku 1974 vynášiel maďarský sochár a architekt Ernő Rubik. Bol výnimočne oblúbený v 70. a 80. rokoch, kedy sa vyrábal v miliónových sériách. Má podobu plastovej kocky, ktorá sa skladá z menších rôznofarebných kociek.

Hungaroring je pretekársky okruh, ktorý leží pri obci Mogyoród dvadsať kilometrov severovýchodne od Budapešti. Nachádza sa uprostred mierne členitej krajiny, ktorá je typická vysokou prašnosťou. Úzka kľukatá trať s pomalými zákrutami, vyžadujúcimi vysoký prítlak, dáva len minimálne možnosti na predbiehanie a spolu s mestským okruhom v Monaku patrí k najpomalším tratiam v kalendári šampionátu Formule 1.

Balaton je najväčšie jazero v strednej Európe. Nachádza sa v Maďarsku. Jeho hladina sa nachádza 104 metrov nad morom. Najväčšia hĺbka je 11 metrov. Rozloha je 591 km². Keďže Maďarsko je bez prístupu k moru, niekedy sa mu hovorí „maďarské more“.

4. krajina - Nemecko

Angela Dorothea Merkelová je od 22. novembra 2005 spolkovou kancelárkou Nemecka.

Oktoberfest (doslova Októbrové slávnosti) v Mníchove (tiež skrátene po bavorsky „die Wiesn“ od nemeckého slova die Wiese – lúka, množné číslo Wiesen – lúky) je „najväčšia ľudová oslava na svete“. Pre Wiesn varia mníchovské pivovary špeciálne, tmavšie a silnejšie pivo. Pivo sa podáva v litrovom pivnom krčahu, tzv. Maß.

Volkswagen aj BMW -sú nemecké automobilky

Zámok Hohenschwangau (miesto detstva a mladosti Ľudovíta II.) a najnavštevovanejšie miesto Nemecka - rozprávkový zámok na skalnatom útese - Neuschwanstein.

5. krajina - Taliansko

Rómeo a Júlia je tragédia od Williama Shakespeara o dvoch zaľúbených mladých ľud'och. Dejstvo sa odohráva v mestách Verona a Mantova.

Mafia je tajný spolok, ktorý sa vyvinul v 19. storočí na Sicílii pôvodne s cieľom oslobodiť a zjednotiť Taliansko. V súčasnosti sa týmto názvom často označujú organizované zločinecké skupiny všeobecne. Jej členovia dodržujú sľub mlčanlivosti zvaný omertà.

Pizza je jedlo z cesta talianskeho pôvodu. Typicky je tvorené tenkým cestom kruhového tvaru, na ktorom je zmes rajčiakového pretlaku, syra a ďalších prídavných pochutín a potravín podľa receptu, ako napr. olivy, sardinky, šampiňóny, cibuľa, saláma, ančovičky.

Romulus a Remus - bratia, ktorých našla a v prvých dňoch kojila vlčica. Neskôr ich definitívne zachránil pastier, ktorý chlapcov vychovával spolu so svojou manželkou. Bratia sa rozhodli založiť mesto, v ktorom by vládli. Romulus bol podľa povestí zakladateľ Ríma v roku 753 pred Kr.

6. krajina - **Holandsko**

Holandsko (holandsky: Nederland) je konštitučná monarchia ležiaca v západnej Európe

Hlavným a najväčším mestom Holandska je Amsterdam. Sídlom holanského parlamentu, vlády i monarchu je však Haag.

Oficiálny holanský názov krajiny je „Nederland“, čo možno preložiť ako „nízko ležiacu zem“.

Vincent Willem van Gogh bol holanský maliar a jedna z najväčších osobností svetového výtvarného umenia. Celkovo, v relatívne malom časovom rozpätí desiatich rokov, vytvoril približne 900 malieb a 1 100 kresieb, z ktorých ale počas života predal iba jeden jediný obraz a to necelý rok pred svojou samovraždou. Po smrti sa ale preslávil závratnou rýchlosťou, k čomu mu dopomohla najmä výstave v Paríži 17. marca 1901 (11 rokov po smrti).

Aj keď pestovanie tulipánov presláвило práve Holanďanov, kvetiny sa sem rozšírili z Turecka. V Holandsku sa pestuje až 43 % produkcie tulipánov celého sveta.

Krajina je posiata vaternými mlynmi, ktoré kedysi pomáhali ľuďom dostať vodu zo zatopených polí. Mlyny poháňané všadeprítomným vetrom spôsobujú to, že turbíny ženú vodu zo zavodnených častí pôdy celým systémom kanálov do mora.

Oranžová je národnou farbou Holandska, keďže vláduca dynastia má svoje počiatky v nasavsko-oranžskom rode.

Holanské národné tímy (najznámejšie je to futbalové) používajú oranžové dresy a sú prezývané Oranjes – čo je v holandčine oranžová.

Testo č.3

1.them – Španielsko

Le čuče thaneha 504 030 km štvorcoven hino Španielsko aver najbareder them raťutno sera Europa te Europsko unijakro pal Francuzsko. Španielsko hini barvaľi sformime kultura, andri savi najfeder sne bare manuša sar Velasquezo andro 17.šelberša, Goya andro 18. Te 19.šelberša, Picasso, Dalí te Miro andro 20 šelberša. Španielsko bašavibe te kheliben jakhalinel calo svetos te Cervantoskero romano Don Quijote.

s.19.pokr.text s.18

Španielsko kuchňa hini prindžardi paellaha(rízovo chaben le kuchňale maseha, barepaňaskre plodenca (morskými plodmi) te zeleninaha), tortillaha (omeleta le bandurkenca) te sanquijaha (loli mol dini le fruktenca).

2. them – IRSKO

Irsko hin štatos andri keaťutnoráťutno Europa. Angluno foro Irsko hino Dublino.

Oda, hoj pes upro šuko than naarakhen sapa, hin achaľardo agendaha. Talam len andar šuko than čhiďa avri o santno Patriko, patrono Irsko.

Andro USA dživen but manuša irskone avibeha, sar andro korkoro them.

Ďives 17.marcos (Saint Patrikś Day) hino štatno inepos, save den patív upro calo svetos.

s.20.

3. them – Ungriko –

Ungriko hino maškarutnophuvakro štatos andro Panonsko teluňipen andri Maškarutni Europa. Hin le buchľípen 93 000km štvorcove te das 10 milijoni bešinden. Angluno foro theme hino Budapešťa.

Rubikoskri kocka hin mechanicko hlavolamo, savo andro berš 1974 arakhja avri ungriko socharis te architekto Erno Rubik. Sa na ča ajso andro 70.te 80.

berša, kana pes kerlahi andro milijpnove seriji. Hin le parsuna chochadi kocka, savi pes sthovel andar cikne averfarebne kocki.

Hungaroring hino prekidkeribno kerekko, savo pašol paš gav Mogyoród biš kilometri keraťutnotosarakro khatar Budapešťa. Arakhel pes maškaral mirnan členito them, savi hin tipicko kerdi prachoha. Čišli bandardi traťa la poloke bandaripenca, mangle baro prikidlīpen, del minimalne šajutnīpena upro džanipen angla te jekhetane le foroskre kerekoha andro Monako kampol ko najpolokedera traťa andro kalendari šampijonato Formula 1.

Balatono hino najbareder phandlo paňi andri maškaruni Europa. Arakhel pes andro Ungriko. Leskri fedelo(hladina) pes arakhel 104 metri perdal baro paňi. Najbareder choripen hin 11 metri. Buchlīpen hino 591 km štvorcove. Kaj ča Ungriko hino bi phundradīpen ko baro paňi, varekana pes leske vakerel „ungriko baro paňi“.

4. them – **Nemecko**

Angela Dorothea Merkelovo hin khatar 22. novembros 2005 spolkovo kancelarka Nemeckoo.

Oktoberfest (ko lav Oktobroskere ineposa) andro Mnichovo (tiž charnan paš bavorskan „die Wies“ khatar ňimskone laveha die Wiese – ritos, množno gendo Wiesen – riti) hin „najbareder niposkri dini patīv upro svetos“. Vaš Wiesn taven mnichovskre šerune fabriki špecjalne, kalo te zolareder šero. Šero pes del andro litrovo šeroskro khoro, tzv. Mas.

Vokswageno the BMW – hine ňimske automobilki

Zamkos Hohenschwangau (han čavoripe te ternipena Ľudovita II.) te najnaštiveder than ŉimsko – paramisuno zamkos upro baruno utesi Neuschwanstein.

s.21.

5. them – **Taliansko**

Romeo te Julija hin tragedija khatar Williamo Shakespearestar pal duj kotora duje zakamle terne manušen.

Kotor pes kerel andro fora Verona te Mantova.

Mafia hin garudo jekhetaňibe, savo džal angla andro 19. šelberša upri Sicilija avterniko le dine upro than mukhel avri te jekhetaňarel Taliansko. Andro akanutnīpen pes adale vičinibeha častan sikhaven organizujime phujeskre vajkeci džene. Lakre pašonavne ľikeren lav bilavengere vičime omertá.

Pizza hin chabenandar chumer talijanskone avibena. Tipicki hino kerdo sanekertekana formaha uprisavi hin zmesa (zmes) paradičkakro pretlako, ciral te avera dine lačhipena te chabena pal recepti, sar phenas. olivi, sardinki, purum, salama, ančovički.

Romulus te Remus – phrala, saven arakhja andro perše d'ivesa te delahi koľin ruv. Nasikheder len definitivnan ratind'a pastiris, savo čavoren ľikerlahi avri jekhetane peskra džuvljaha. Phrala thode lav zathovel foro, andri savo kamnahi te rajarel. Romulus sa pal paramisa zathovibno Rimo andro berš 753 angla Kr.

6.them-**Holandsko**

Holandsko (holandskan: Nederland) hino konštitučno monarchija savi paš'ol andri račutno sera Europa.

Angluno te najbareder foro Hpolandsko hin Amsterdamo. Bešiben holandske parlamento, rajaripe te monarcho hino sem Haago.

s.22.pokr.

Oficjalno nav thema hin „Nederland“, so šaj prethovas sar „telal paš'ardi phuv“.

Vincent Willem van Gogh sa holandsko małaris te jekh andar najbareder baro manuš svetoskro vitvarno džaniben. Savoro, andro relativno časovo othar ko deš berša, kerđa das 900 małbi te 1000 kresbi, andar ale perdal dživipe bikenda čak jekh korkoro obrazis te oda nacalo berš anglal peskro korkoro murdaripen. Pal meriben pes ale ašard'a avri bare sigutňipeha, ki soste leske ažutind'a čak vistava andro Pariži 17. marcos 1901 (11 berša pal meriben).

The kana bararipe tulipanen ašund'jaakanake Holand'ananen, luluđa pes adode buch'arde andar Turecko.

Andro Holandsko pes bararel dži 43% produkcija tulipanen upro calo svetos.

Them hin šejindi balvalakre malmosenca, save varekana ažutinenahi manušenge te lel paňi andar učharde paneha maľi. Malmosa trade sathanende avli balval keren oda, hoj turbini traden paňi andar učharde paneha kotora phuvja cale sistemoha kanalen andro baro paňi.

Oranžovo hin niposkri farba Holandskoskri. Kajča vladno dinastija hin peskro angluňipen andro nasavsko-oranžsko rodo.

Holandske niposkre timi (najprindžarde hin oda fotbalove) chasňaren oražove dresi te hin len dino nevo lav (prezývka) Oranje- so hin andri holandština oranžovo.

Zoznam použitých zdrojov:

http://europa.eu/index_sk.htm

http://europa.eu/about-eu/basic-information/money/euro/index_sk.htm

http://europa.eu/about-eu/basic-information/symbols/anthem/index_sk.htm

http://sk.wikipedia.org/wiki/Vlajka_Európy

http://sk.wikipedia.org/wiki/Albert_Einstein

http://sk.wikipedia.org/wiki/Charlie_Chaplin

http://sk.wikipedia.org/wiki/Václav_Havel

<http://sk.wikipedia.org/wiki/Koloseum>

http://sk.wikipedia.org/wiki/Agatha_Christie

http://sk.wikipedia.org/wiki/Sherlock_Holmes

http://sk.wikipedia.org/wiki/Wolfgang_Amadeus_Mozart

http://sk.wikipedia.org/wiki/Hans_Christian_Andersen

http://sk.wikipedia.org/wiki/Édith_Piaf

http://sk.wikipedia.org/wiki/Louis_de_Funès

<http://sk.wikipedia.org/wiki/Atomium>

http://sk.wikipedia.org/wiki/Joanne_Rowlingová

http://sk.wikipedia.org/wiki/Rubikova_kocka

<http://sk.wikipedia.org/wiki/Španielsko>

<http://sk.wikipedia.org/wiki/Írsko>

<http://sk.wikipedia.org/wiki/Maďarsko>

<http://sk.wikipedia.org/wiki/Nemecko>

<http://sk.wikipedia.org/wiki/Talianstvo>

<http://sk.wikipedia.org/wiki/Holandsko>

http://sk.wikipedia.org/wiki/Angela_Merkelová

[http://sk.wikipedia.org/wiki/Balaton_\(jazero\)](http://sk.wikipedia.org/wiki/Balaton_(jazero))

<http://sk.wikipedia.org/wiki/Romulus>

http://sk.wikipedia.org/wiki/Vincent_van_Gogh